

vensku, pojišťovna v historických zemích) na jevo, že spory z pojišťovací smlouvy mají býti posuzovány podle práva platícího v historických zemích.

(Rozh. ze dne 11. června 1931, Rv I 816/30.)

Žalobce, bydlící na Slovensku, byl pojištěn u žalované pražské pojišťovny proti požáru. Jeho žaloba proti pojišťovně o zaplacení pojistného byla zamítnuta oběma nižšími soudy. Odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Pokud jde o otázku, podle kterého práva jest tento případ posuzovati, nelze souhlasiti s odvolatelem, že by bylo užití práva platného na Slovensku. Rozhodné jest v tom směru, kde smlouva o pojištění byla uzavřena, neboť podle zásady locus regit actum jest užití práva platného v místě uzavření pojišťovací smlouvy. Tato smlouva přišla k místu tím, že pojišťovna přijala pojišťovací návrh žalobcův, zapsala pojištění do svých knih a vystavila o něm pojistku. Návrh pojišťovací byl sice sepsán na Slovensku, přijetí jeho stalo se však v Praze, kde byla pojistka vystavena. Byla tedy smlouva pojišťovací uzavřena v Praze, následkem čehož na právní poměr založený touto smlouvou jest použití práva platného v zemích historických.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. vytýká, že případ byl mylně posouzen podle práva zemí historických, ač měl správně býti posuzován podle práva maďarského, jež dosud platí na Slovensku. Ale na omylu jest dovolání. Podle zásady »locus regit actum« má v pochybnostech přednost místo plnění a jím jest podle § 16 odst. 1 všeob. poj. podmínek, vytištěných na pojistce čís. 210.013 T 7775, Praha, kde pojistka byla vystavena. Kromě toho ujednaly strany podle § 19 prvý odstavec všeobecných pojišťovacích podmínek, že žaloba o odškodné (o pojistné) může býti podána a veškeré spory z pojišťovací listiny vůbec mohou býti zahájeny jen u příslušného soudu v Praze. Tím daly strany na jevo i vůli, že spory z pojišťovací smlouvy mají býti posuzovány podle práva platícího v sudišti, tedy v zemích historických. Nepochybil proto odvolací soud, posoudiv věc podle tohoto práva, třeba že dospěl k závěru, že tohoto práva jest použití z úvah poněkud odchýlných, jež se dovolateli nezdají býti správnými.

Čís. 10862.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Předpis § 1 odst. (3) zákona má na mysli pravidelný případ, že se vypovězený výpovědi podrobí a byt vypovídajícímu dobrovolně uprázdni, nevztahuje se však na případ, kde vypovězený sám účinnost výpovědi po delší dobu (po dva roky) mařil.

Potřeba vypovězeného bytu pro rodinu vypovídajícího nepředpokládá, že v něm trvale bydlí.

(Rozh. ze dne 11. června 1931, Rv I 369/31.)

Žalobce měl najatý pokoj v domě žalovaných v L. Žalovaným bylo dáno právoplatně soudní svolení k výpovědi z důvodu § 1 (2) čís. 12 zák. na ochr. náj. 48/1925 (ani potřebují bytu nutně pro sebe). Návrhu žalovaných na vyklizení žalobce bylo právoplatně vyhověno a žalobce byl nucen byt vykliditi a žalovaným odevzdati. V žalobě, jíž se domáhal znovupronajetí bytu, uváděl žalobce, že se žalovaní přestěhovali do D., kam byl prý žalovaný služebně přeložen, že se do bytu v L. nenastěhovali a že jsou proto podle § 1 odst. (3) zák. na ochr. náj. povinni, byt ten znovu žalobci pronajati a nahraditi mu škodu. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Podle názoru odvolacího soudu dovolává se odvolatel neprávem § 1 odstavce (3) zákona čís. 44/28. Svolení k výpovědi žalobce bylo žalované straně uděleno dne 2. listopadu 1927 usnesením okresního soudu v L. a stalo se právoplatným — byvši potvrzeno krajským soudem — dne 26. listopadu 1927. Okolnost, že žalobce proti exekuci vyklizením bytu navržené pronajímateli dne 4. ledna 1928 a povolené exekucním soudem v L. dne 10. ledna 1928 podal dvě opoziční žaloby, z nichž druhá byla právoplatně vyřízena teprve dne 10. prosince 1929, nemůže býti na újmu právům žalované strany ze svolení k výpovědi. Žalobce, jenž svými neúspěšnými žalobami sám způsobil průtah ve vyklizení bytu povoleným odkladem exekuce, nemůže spravedlivě využívat změny poměrů žalovaných jím tvrzené, k svému prospěchu a na škodu žalovaných. Kdyby opoziční žaloby, s nimiž žalobce ani v jedné stolici neobstál a jež se tedy ukázaly bezpodstatnými a bezúčelnými, nebyly zmařily povolenou již exekuci vyklizením bytu, byl by byt ten uprázdněn již v lednu 1928 a měli by žalovaní podle citovaného zákonného ustanovení povinnost nastěhovati se do upraveného bytu asi v měsíci březnu 1928. To jim však právě bylo znemožněno průtahem zaviněným samým žalobcem, poněvadž v té době prvžalovaný vykonával v L. ještě svůj úřad a k přemístění prvžalovaného do D. došlo až značně později. Jest proto při posuzování oprávněnosti této žaloby míti na zřeteli poměry, jež tu byly při podání exekucního návrhu na vyklizení, v lednu 1928. Vždyť při žalobcovu stanovisku docházelo by k možnosti, že ten, kdo byl vypovězen z důvodů § 1 čís. 10—16 zák. na ochr. náj., by mohl bezpodstatnými opozičními žalobami při naději na povolení odkladu exekuce věc do nekonečna prodlužovati a prostě vyčkávat, zda se snad za delší doby nedostaví změna poměrů, které povolení výpovědi přivodily, takže by pak soudní svolení k výpovědi takovým mařením svého účelu pozbývalo vlastně praktického významu, kdyby onen postup byl dán do libovůle vypovídajícího. Jestliže pak nárok nájemníka na ponechání bytu, o němž bylo rozhodnuto svolením k výpovědi bezpodmínečně, neoživuje ani tím, že

napotom odpadla potřeba pronajímatele, jest v souzeném případě žalobní nárok tím méně oprávněn, ano uprázdnění bytu, a to ze zmíněných příčin, nastalo teprve po tak značné době, téměř po dvou letech. Než, nehledíc ani k tomuto stanovisku odvolacího soudu, nejsou ani jinaké vývody odvolání — vytýkající prvému rozsudku nesprávné právní posouzení — případné. Vždyť podle zjištění prvního soudu jest bezvadně prokázáno, že ihned druhý den po vystěhování se žalobce byl pokoj dán do pořádku, doplněn nábytkem, vytápěn, a byla i okolnost, že oba žalovaní pokoje toho již o vánocích roku 1929 až do 6. ledna 1930 a pak i v dalších měsících s jistými časovými intervaly používali, prvním soudem náležitě zjištěno. Není nijak zapotřebí, by žalovaní nepřetržitě a ustavičně po celý čas a po celé dny byli v pokoji nastěhováni, a to snad oba. Postačí, že žalovaní pro své osobní poměry bytu toho v L. nutně potřebují, poněvadž bylo nepochybně zjištěno, že mají nezdravý byt v D. a že se druhá žalovaná a dvě malé děti obou žalovaných, na jejich zdravotní stav má být v D. nepříznivý vliv, v L. častěji zdržují a pokoje toho rovněž tak jako prvžalovaný ve dnech, kdy mešká v L., používají. Jest lhostejno, že pokoj ten není každodenně jimi obýván, když jest jim pokoje toho třeba k ochraně důležitých právních statků (zdraví). Odvolatel uplatňuje vlastně většinou okolnosti, které by snad byly měly jakýsi význam pro výpovědní řízení, kde ovšem nestačí při důvodu § 1, čís. 12 zák. o ochr. náj. potřeba pronajímatele bytu vůbec a kde se vyžaduje osvědčení potřeby zvláště kvalifikované, jejíž neuspokojení by bylo s to ohroziti vypovídající stranu na důležitých právních statcích. Že však tu o takový případ jde, bylo svrchu dovozeno. Žalovaní v témže místě dva byty nemají a prokázali postačitelně, z jakých oprávněných příčin rezervní byt v L. míti musí. Ostatně nejde ani o druhý byt, který by stále potřebě ženatého úředníka s dvěmi dětmi postačoval. Nelze však z toho důvodu odkazovati ho s rodinou na přechodné ubytování v hotelu, ano, jak již doličeno, jde o častější a trvalejší pobyt žalované strany s dětmi v L. Nejsou tedy případné vývody odvolání, proč prý žalovaní pokoje toho nepotřebují, pokud se týče že prý v něm nastěhování nebyli a nastěhování nejsou. Rozhodnutí čís. 9782 odvolatelem citované na tento případ nedopadá, ježto tam jde o zcela jiný skutkový podklad. V souzeném případě pronajímatel — jak doličeno — bytu používá k účelu, pro který výpověď byla povolena. Odvolatel nemůže se ke škodě žalovaných dovolávati žádosti podané na okresní úřad v L. dne 23. června 1928, tedy v době, v níž měli žalovaní již dávno býti v bytě nastěhováni a kdy přemístění prvžalovaného do D. bylo již žalované straně buď známo, aneb kdy s nimi již musela počítati. Krom toho nebyly však tehdy žalované straně ani známé závary v bytě v D., jež ovšem mohla zjistiti teprve později, až se tam nastěhovala. Ostatně trvá odvolací soud na názoru, že dobou pro nastěhování se žalovaných do sporného pokoje může býti jedině doba prvních dvou až tří měsíců 1928, a že jen při obmeškání v této době by mohly pro žalovanou stranu vzniknouti následky tvrzené odvolatelem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nižší soudy vyložily v podstatě správně ustanovení odstavce (3) § 1 zák. o ochr. náj. ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., a dovolací soud souhlasí též s jejich právním názorem, že se předpisu tohoto dovolává žalobce ve svůj prospěch neprávem. Bylo zjištěno, že žalovaným bylo dáno právoplatné soudní svolení k výpovědi žalobce z důvodu § 1 odst. (2) čís. 12 zákona čís. 48/1925 již 26. listopadu 1927, že však žalobce svými opozičními spory znemožnil odevzdání bytu a že teprve 10. prosince 1929 dosáhli žalovaní exekučního vyklizení a odevzdání bytu. Ustanovením § 1 odst. (3) zákona čís. 48/1925 sb. z. a n. mělo býti sice zamezeno, by pronajímatel nezneužíval dobrodiní zákonem o ochraně nájemců v § 1 (2) čís. 12 mu poskytnutého, avšak tu jde o případ právě opačný, že nájemce po dva roky znemožňoval provedení dané mu výpovědi a použití vypovězeného pokoje žalovanými k účelu výpovědi sledovanému, kteří bytu potřebovali nutně pro sebe, opozičními žalobami proti povolené vyklizovací exekuci, z nichž prvá byla nejvyšším soudem odmítnuta a druhá právoplatně zamítnuta rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 25. října 1929. Kdyby se byl žalobce podrobil výpovědi a byt po skončení nájemního poměru, usnesením rekursního soudu ze dne 26. listopadu 1927 do 31. prosince 1927 prodlouženého, žalovaným odevzdal, byli by žalovaní mohli pokoje pro sebe již začátkem roku 1928 použít, to však žalobce neodůvodněnými spory mařil až do 10. prosince 1929, kdy byl exekučně donucen pokoj vykliditi a žalovaným odevzdati. Předpis § 1 odst. (3) zákona čís. 48/1925 sb. z. a n. má na mysli pravidelný případ, že se vypovězený výpovědi podrobí a byt vypovídajícímu dobrovolně uprázdní, a stanoví na zneužití výpovědi pronajímatelem určité právní následky, kdyby nepoužil bytu k účelu, pro který mu byla výpověď povolena. O takový případ však v souzené věci nejde a žalobce nemůže se dovolávat ve svůj prospěch ochrany § 1 odst. 3 zákona čís. 48/1925, když sám účinnost výpovědi po dva roky mařil, ani okolnosti, že v této době žalovaný byl v září 1928 služebně přeložen z L. do D., — z níž dovozuje, že žalovaní vypovězeného pokoje pro svou rodinu již nutně nepotřebují, — ježto ocítá se při tom v rozporu se zjištěními nižších soudů, že žalovaní hned po odstěhování se žalobce pokoj pro sebe zařídili a že dosud ho používají pro svou rodinu, tedy k účelu, pro který byl vypovězen (§ 1 odst. (2) čís. 10 zák.), poněvadž byt, který dostali v D., jest nezdravý, vlhký a že též lékařsky byla doporučena žalované i jejímu děcku změna bytu i drsného podnebí horského a že proto nadále používají pokoje v L. tím, že v něm za roku žalovaná častěji bydlí. Za tohoto stavu věci nesejde na tom, že žalovaný má též zmíněný závadný byt v D., poněvadž rozhodnou tu je potřeba sporného pokoje pro jeho rodinu a ta byla nižšími soudy zjištěna, a dovolání přezírá předpis § 1 odst. 2 čís. 12, pokud se snaží zjištěnou nutnou potřebu sporného pokoje pro rodinu žalovaných nahraditi předpokladem trvalého bydlení v něm. Nárok žalobců, opírající se o předpis § 1 odst. (3) zák. čís. 48/1925 není tudíž opodstatněn a

odvolací soud neposoudil s právního hlediska věc vadně, potvrdiv rozsudek prvního soudu, zamítající žalobu.

Čís. 10863.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Příjemce směnečného, nevyplněného akceptu, nabývá samostatného, docela i zděditelného a přenositelného majetkového práva zřídití vyplněním blanketu platnou směnku.

Právo vyplnit směnku nepromlčuje se ve třech letech po odevzdání směnečného blanketu.

(Rozh. ze dne 11. června 1931, Rv I 930/31.)

Směnečný platební příkaz byl k námitkám žalovaných procesním soudem první stolice zrušen. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. **Důvody:** Procesní soud mohl se omezit na první námitku žalovaných, že neobdrželi směnečnou valutu. Tuto námitku musel si dáti žalobce jako vystavitel směnky líbiti. Žalobce to sice popíral, avšak doznal, že žalovaní neobdrželi valutu přímo od něho, nýbrž od W-a, jehož použil při tom jako svého zmocněnce. Odvolací soud připojuje se v tomto směru k názoru prvního soudu, že není přesvědčivého důkazu pro to, že W. byl skutečně žalobcovým zmocněncem a že žalovaní, vědouce o tom, museli mít za to, že valuta byla dána žalobcem. Ať byl jakýkoli poměr mezi žalobcem a W-em, není to důležité. Vezme-li se za prokázáno, že žalovaní nedostali od žalobce valutu, jest osud této žaloby již rozhodnut.

Nevyšší soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Důvody:

Žalovaní připustili, že odevzdali v roce 1926 Eugenu W-ovi, jenž jim poskytl zápůjčku, zažalovanou směnku jako nevyplněný akcept. Je-li tomu tak, nabyt Eugén W. práva, směnku kdykoliv sám vyplnit aneb ji převést nevyplněnou na třetí osobu, jež byla oprávněna ji vyplnit, a to i vlastním jménem jako vydavatel, nebylo-li nic jiného ujednáno. Příjemce takového směnečného blanketu nabývá samostatného, neodvolatelného, docela i zděditelného a přenositelného majetkového práva zřídití vyplněním blanketu platnou směnku (srovnej Grünhut, Wechselrecht § 64, Staub-Stranz, Kommentar zur Wechselordnung čl. 7, Rouček, Směnečný zákon § 6, judikát 206, úřední sbírka čís. 1507 a sb. n. s. čís. 4462). Dovolatel byl tedy oprávněn vyplnit směnku svým jménem jako vydatel a proto nemá námitka nedostatku aktivního oprávnění právní podklad. Z toho, že ho žalovaní k tomu nezmocnili, nelze vyvozovati, že se doplnění směnky stalo bezprávně nebo proti úmluvě. Nebylo věci dovolatelovou, by dokázal, jakým způsobem nabyt směnky,